

Slikal Jos. Germ.

Študija.

1897. l. 1787 delavskih zvez, ki so imele 1,609.909 udov; med njimi 1,490.134 delavcev in 179.775 delavk. Po pravici se šteje, da je $\frac{1}{4}$ delavcev že strokovno organizovana. Do l. 1899. jih je splošno toliko pristopilo k strokovni organizaciji, da štejejo njeni udje ogromno vsoto 1,800.000.

S temi podatki nečemo oslabiti velikega utiška, ki ga mora imeti na vsakoga nemška socijalno-demokratska organizacija. Pač pa bi radi pokazali, da se celo na Nemškem vkljub starejši in krepkejši socijalni demokraciji dá še veliko doseči z vztrajnim delom in da je to tem lažje pri nas, kjer je socijalno-demokratsko gibanje še razmerno šibko in kjer tudi nimamo v religiji tolike razlike kot na Nemškem. Če si ogledamo kraje, kjer so nastala krščanska strokovna društva, vidimo takoj, da so skoraj brez izjeme taki, ki so po večini katoliški. Slovenci in sploh avstrijski katoličani naj bi čim najpreje v

delavskem gibanju vzdignili dragoceni zaklad, ki ga ima naša ožja in širša domovina v katoliški veri. Povsod pojde, samo da se pametno prične.

Da se natančno spoznamo s socijalno demokracijo na Nemškem v njenem sedanjem stanju, si moramo ogledati tudi razne struje, ki se pojavljajo v njenem gibanju.

Poleg pravih Marxistov, ki stojé pod vodstvom Bebela, Liebknechta in Singerja in ki imajo doslej v organizaciji še odločivno besedo, sta zlasti dve struji pomenljivi.

Prva je nezadovoljna z dosedanjo taktiko v stranki. Krepkejšega, odločnejšega nastopa zahteva, da se ne samo v zbornicah, marveč povsod naglašá revolucijski značaj socijalne demokracije. Poslanci naj s svojega stališča pomagajo samo agitovati; zato jih ni treba toliko. Za zakone v delavsko varstvo se ni treba nič potegovati, marveč vse delovanje se mora obračati na pripravljanje za revolucijo. Proletarci naj se nasrkajo vedno bolj sovraštva do sedanje družbe in naj se zbirajo, dokler ne bodo dovolj močni, da prevržejo sedanji družabni red.

Prav za prav so ta načela popolnoma Marxova in se do pičice skladajo z erfurškim programom. Seveda dišé tudi jako močno po anarhizmu in njegovi „propagandi dejanja“. Tega se pa na vso moč bojé socijalno-demokratski voditelji in ob vsaki priliki zatrjajo, da so v naravnostnem nasprotju z anarhizmom. Če hočejo živeti kot javna, po zakonu dovoljena stranka, tudi drugače ne morejo. L. 1898. je dné 3. vinotoka Liebknecht pri strankarskem shodu v Stuttgartu z ozirom na zverinski umor naše cesarice (dne 9. kimovca) izpregovoril te-le besede: „Nedavno se je zadrlo bodalo v ženo, ki ni nikomur storila nič žalega. Če se je kdaj zvršil kak politiški umor, je bil ta najbolj nepolitiški med vsemi umori. Pa tukaj pravijo: to je anarhizem in anarhizem je sad socijalizma; oba izvirata iz ravno tistih tal. No, socijalni domokratje smo ob tisoč prilikah dokazali, da sta si socijalizem in anarhizem antipoda, da ima anarhizem korenine v družbi, ki je proglasila svobodno konku-